

Ministerineuvoston ehdotus vammaisalan pohjoismaisen yhteistyön toimintasuunnitelmaksi

1. Yhteenveto

Tämä ministerineuvoston ehdotus koskee vammaisalan pohjoismaisen yhteistyön toimintasuunnitelmaa vuosiksi 2018–2022. Toimintasuunnitelma on sektorienvälinen ja koskee kaikkia keskeisiä politiikan aloja. Toimintasuunnitelmassa on kolme painopistealuetta: ihmisoikeudet, kestävä kehitys ja vapaa liikkuvuus. Kuhunkin painopistealueeseen liittyy konkreettisia toimia. Toimintasuunnitelma perustuu edelliseen, vuosiksi 2015–2017 laadittuun toimintasuunnitelmaan. Painopistealueista kaksi on samoja kuin edellisessä: ihmisoikeudet ja vapaa liikkuvuus. Kolmannen painopistealueen nimi oli aiemmin *monimuotoisuus*, mutta se on nyt muutettu *kestäväksi kehitykseksi*. Toimintasuunnitelma on elävä asiakirja, koska monet toimintaehdotukset konkretisoituvat ja niistä päätetään tulevien vuosien aikana. Myös suuri osa budjetista konkretisoituu myöhemmin ja sitä koskevat päätökset tehdään tuonnempana.

2. Tausta

Vammaisalan pohjoismaisen yhteistyön ensisijaisia työkaluja on kolme: Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen (NVC) työ vammaisalalla, vammaisalan yhteistyöneuvosto ja vammaisalan pohjoismaisen yhteistyön toimintasuunnitelma.

Vammaisalan yhteistyöneuvoston ja vammaisalan pohjoismaisen yhteistyön toimintasuunnitelman arviointi

Vammaisalan pohjoismaisen yhteistyöneuvosto aloitti toimintansa syksyllä 2013. Se on saanut uuden mandaatin vuosiksi 2018–2022, jolloin uusi toimintasuunnitelma on voimassa. Yhteistyöneuvosto kytkeytyy Pohjoismaiden sosiaali- ja terveystieteiden ministerineuvostoon (MR-S), mutta se toimii koko ministerineuvoston neuvonantajana elimenä. Sosiaali- ja terveystieteiden virkamieskomitea (ÄK-S) tilasi sekä vammaisalan pohjoismaista yhteistyöneuvostoa että toimintasuunnitelmaa koskevan arvion (*Tranquist Utvärdering, syyskuu 2017*), jonka tulokset ovat antaneet työlle suuntaviivat.

Yhteistyöneuvoston työtä ja kokoonpanoa koskevat tulokset olivat pääasiassa positiivisia. Kritiikki kohdistui ensisijaisesti sektorienvälisen tehtävän toteuttamiseen. Vammaisnäkökulmaa ollaan sisällyttämässä keskeisimmille politiikan aloille, mutta vuoropuhelun käynnistäminen monien virkamieskomiteoiden kanssa vie aikaa. Tavoitteena on ollut löytää sopivia aiheita kultakin politiikan alalta ja rakentaa niiden pohjalta elävää vuoropuhelua.

Toimintasuunnitelmaa arvioitaessa monet vastaajat pitivät tuloksia hyvinä. Vuosien 2015–2017 toimintasuunnitelman kaikki toiminnot on saatettu päätökseen. Yleisesti toimintasuunnitelmaa on pidetty tärkeänä myös yhteistyöneuvoston kehittämisen kannalta, koska se on antanut työlle yhteiset konkreettiset tavoitteet. Toisaalta yhteistyöneuvostoa pidetään toimintasuunnitelman toteuttamisen kannalta ratkaisevana toimijana yhdessä NVC:n ja sen hanketoiminnan kanssa.

Toimintasuunnitelmaa arvioitaessa esitettiin muun muassa seuraavat kysymykset:

- Kuka omistaa toimintasuunnitelman ja kenellä on vastuu sen toteuttamisesta ja seurannasta?
- Mikä on yhteistyöneuvoston rooli suhteessa toimintasuunnitelmaan?

Uudessa toimintasuunnitelmassa vastualueet on määritelty ja myös yksittäisten toimintojen järjestämistä vastuu tullaan konkretisoimaan.

Toimintasuunnitelman ovat laatineet Pohjoismainen hyvinvointikeskus ja Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö. Vammaisalan yhteistyöneuvosto on antanut siihen sisältöehdotuksia, minkä lisäksi aiheesta on järjestetty pohjoismainen vammaisalan etujärjestöjen työseminaari. Sosiaali- ja terveystieteiden virkamieskomitea (ÄK-S) on hyväksynyt uuden toimintasuunnitelman 9. helmikuuta 2018, ja ministerineuvosto (MR-S) käsittelee toimintasuunnitelmaa kokouksessaan 22. maaliskuuta 2018.

3. Ehdotus

Toimintasuunnitelma on voimassa vuosina 2018–2022. Siinä on kolme painopistealuetta: ihmisoikeudet, kestävä kehitys ja vapaa liikkuvuus. Jokaisella painopistealueella on toimintaa. Toimintasuunnitelma perustuu YK:n yleissopimukseen vammaisten henkilöiden oikeuksista (CRPD) ja Agenda 2030:n tavoitteisiin.

Ehdotus toimintasuunnitelmaksi on liitteenä.

4. Vaikutusten arviointi: lapset ja nuoret, tasa-arvo ja kestävä kehitys

Lapset ja nuoret sekä tasa-arvo on otettava erikseen huomioon toimintasuunnitelman jokaisessa toiminnossa. Yksi toiminnoista on suunnattu kokonaan lapsille ja nuorille:

1.3. Hanke lasten ja nuorten terveydestä ja osallisuudesta koulussa ja vapaa-ajalla

Kestävyys ja Agenda 2030 ovat koko toimintasuunnitelman lähtökohta. Toinen painopistealue on nimeltään ”kestävä kehitys”, ja siinä keskitytään erityisesti Agenda 2030:n tavoitteisiin 10: kaikkien osallistuminen iästä, sukupuolesta, vammaisuudesta, rodusta, etnisyydestä, alkuperästä, uskonnosta tms. riippumatta; 11: liikennejärjestelmä kaikille ja kaupungistuminen; 16: osallistava päätöksenteko ja 17: kumppanuus kansalaisyhteiskunnan kanssa.

5. Yhteistyö ja organisointi

Toimintasuunnitelma koskee koko ministerineuvostoa. Sosiaali- ja terveystieteiden ministerineuvosto omistaa toimintasuunnitelman, jonka vuosiraportointi tehdään

sektorin virkamieskomitealle (ÄK-S) sen syyskokouksessa. Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö ja Pohjoismaiden hyvinvointikeskus hoitavat yhdessä hanke-toiminnan käytännön koordinoinnin, raportoinnin ja toimintasuunnitelman seurannan.

6. Budjetti- ja resurssivaikutukset

Budjettia vahvistetaan vuosina 2018–2022. Rahoitus koostuu Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen perusrahoituksesta, Pohjoismaiden sosiaali- ja terveystieteiden ministerineuvoston (MR-S) määrärahasta yhteistyöneuvostolle sekä monien muiden poliittisten sektoreiden myöntämistä varoista. Koulutus- ja tutkimusministerineuvosto (MR-U) on jo myöntänyt hankevaroja, ja yhteistyöministerit (MR-SAM) ovat keskustelleet alustavasti projektirahoituksesta. Mikäli toimintasuunnitelman toiminta toteutuu kokonaisuudessaan, kokonaisbudjetiksi arvioidaan noin kolme miljoonaa Tanskan kruunua.